

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний
університет**

Слово про вченого:

Кравченко

Людмила

Миколаївна

(до 70-річчя з дня народження)

УДК 37.01 (06)
ББК 74.я5

С 48 Слово про вченого : Кравченко Людмила Миколаївна. –
Бердянськ : БДПУ, 2019. – 32 с.

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол №5 від 27.12.2018.

У брошурі подано нариси життя й діяльності кандидата хімічних наук, доцента кафедри фізичного виховання факультету фізичного виховання Бердянського державного педагогічного університету Кравченко Людмили Миколаївни.

Упорядкування та комп'ютерний набір: Осіпов В. М.
Назімова К. А.

© Бердянський державний
педагогічний університет, 2019

Кравченко Людмила Миколаївна

Народилася 30 січня 1949 р. у м. Хмельницькому в родині кадрового військового. У 1966 р., закінчивши зі срібною медаллю школу, вступила до Харківського державного університету ім. О. М. Горького (нині Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) на хімічний факультет, який закінчила в 1971 р. за спеціальністю “Хімія. Фізична хімія”, здобувши кваліфікацію хіміка, викладача хімії.

Наукову діяльність розпочала молодшим науковим співробітником Харківського державного університету, потім працювала інженером Хмельницького заводу трансформаторних підстанцій, у Бердянському відділенні ВНДІ кабельної промисловості. З 1976 по 1992 рр. працювала асистентом, молодшим, старшим науковим співробітником хіміко-технологічного факультету Донецького національного технічного університету, поєднуючи наукову роботу з викладацькою. У 1980 р. закінчила Вищі державні курси з питань патентознавства і винахідництва й отримала диплом із відзнакою, у 1982 р. – аспірантуру.

Кандидатську дисертацію захистила в 1983 р. на хімічному факультеті Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова, здобула науковий ступінь кандидата хімічних наук. Тема дисертації присвячена проблемі створення монокристалів із заданими властивостями. На основі синтезованих монокристалів були розроблені піроелектричні приймачі випромінювання, що використовувалися в штатній апаратурі штучних супутників Землі (“Метеор-2”, “Метеор-3”), в апаратурі міжпланетних станцій “Вега” і “Фобос”, а також у низці пристроїв наукового і спеціального призначення.

Результати наукових досліджень захищені двома авторськими свідоцтвами на винаходи, низкою раціоналізаторських пропозицій, були представлені на

міжнародних і всесоюзних виставках досягнень (1985, 1986, 1990 р. – Москва, 1987 р. – Лейпциг (Німеччина), 1989 р. – Пловдів (Болгарія)). За досягнуті успіхи Людмила Миколаївна нагороджена бронзовою медаллю ВДНГ СРСР (1986), нагрудним знаком “Винахідник СРСР” (1989).

У 1988 р. рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР Кравченко Людмилі Миколаївні, присвоєно вчене звання “Старший науковий співробітник” за фахом “Фізична хімія”.

З 1992 по 1995 р. Людмила Миколаївна працює викладачем хімії та екології в Донецькому технічному

коледжі; 1995-1996 рр. – доцент Донецького обласного інституту післядипломної освіти, 1996-2001 рр. – доцент Донецького інституту економіки і господарського права, 2001-2002 рр. – доцент Донецької державної академії управління, з вересня 2002 р. і дотепер – доцент Бердянського державного педагогічного університету.

За період викладацької діяльності в БДПУ Л. М. Кравченко брала активну участь у таких наукових і освітніх проектах: 2003-2004 р. – проект “Регіональна ініціатива з поліпшення якості води в м. Бердянську” (Сертифікат від Агентства США з охорони довкілля, 2004); 2003 р. – проект “Зроби своє місто чистішим”; 2005–2006 р. – соціально-екологічний проект “Рідне місто”; 2013 р. – освітній проект “Знайомство з освітою й культурою країн Європи” (Сертифікат учасника Міжнародної наукової конференції “Economics, Healthcare and Education in the Modern World”, Poland, 2013).

Сфери наукових інтересів Л. М. Кравченко: екологічні проблеми довкілля і здоров'я людини; сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном; хімія й сучасні технології отримання функціональних матеріалів.

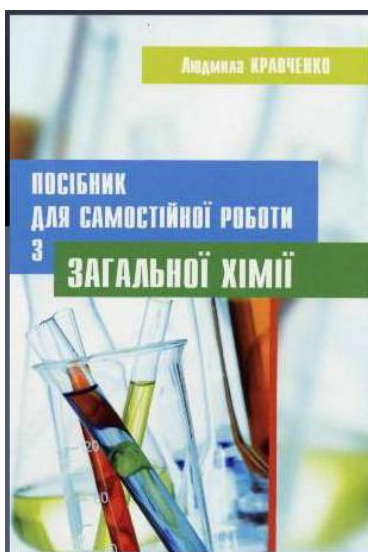

Людмила Миколаївна активно керує науковою роботою студентів, забезпечуючи їх участь у міжнародних наукових конференціях, результатом чого стало отримання 5 дипломів оргкомітетів конференцій “За кращу доповідь на науковій конференції”.

Л. М. Кравченко є автором більше 100 наукових публікацій, навчальних посібників, зокрема з грифом Міністерства освіти і науки України (2011).

За професіоналізм, людяність, порядність користується повагою серед колег і студентів університету.

Б І Б Л І О Г Р А Ф І Я

1978 рік

1. Синтез и свойства пьезоэлектрических монокристаллов на основе глицина / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, Т. С. Чагир // Тезисы докладов VI Всесоюзной конференции “Состояние и перспективы развития методов получения ферритовых сегнето-пьезоэлектрических, конденсаторных и резистивных материалов и сырья для них”. – Донецк, 1978.

1979 рік

2. Определение основных компонентов в монокристаллов состава триглицинсульфат-селенат / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Тезисы докладов I республиканской конференции по аналитической химии. – Киев, 1979.

1981 рік

3. Кравченко Л. Н. Синтез и свойства пьезоэлектрических монокристаллов на основе глицина / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, Т. С. Чагир // Сборник “Состояние и перспективы развития методов получения и анализа ферритовых, сегнето-пьезоэлектрических конденсаторных и резистивных материалов и сырья для них”. – Черкассы, 1981.

1982 рік

4. Доменная структура и пьезоэлектрические свойства монокристаллов триглицинсульфатата, легированных органическими примесями / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт. – ОНИИТЭХим г. Черкассы, 1982. – № 786-Д82.

5. Кинетика роста легированных кристаллов триглицинсульфата / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // – Деп. в ОНИИТЭХим г. Черкассы, 1982. – № 1959-Д82.

6. Влияние формы оптической изомерии легирующей примеси на пьезоэлектрические свойства и кинетику роста кристаллов триглицинсульфата / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Деп. в ОНИИТЭХим г. Черкассы, 1982. – № 983-Д82.

1983 рік

7. Исследование химической неоднородности состава монокристаллов с помощью микрорентгеноспектрального анализа / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, В. П. Кравченко // Тезисы докладов VII Всесоюзной конференции “Состояние и перспективы

развития методов получения и анализа ферритовых сегнето-пьезоэлектрических, конденсаторных и резистивных материалов и сырья для них”. – Донецк, 1983.

8. Влияние органических примесей на сегнето-электрические свойства триглицинсульфата / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, Л. С. Кременчугский, М. Д. Кладкевич, В. В. Самойлов // Тезисы докладов VII Всесоюзной конференции “Состояние и перспективы развития методов получения и анализа ферритовых, сегнето-пьезоэлектрических, конденсаторных и резистивных материалов и сырья для них”. – Донецк, 1983.

9. Влияние органических примесей на кинетику роста кристалла триглицинсульфата / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Тезисы докладов II Всесоюзной конференции по физико-химическим основам технологии сегнето-электрических родственных материалов. – Звенигород, 1983.

10. Особенности роста монокристаллов твердых растворов триглицин-сульфата-селената, легированных L-α-аланином, и их пироэлектрические свойства/ Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Известия. – АН СССР “Неорг. Материалы”, Т. 19. – № 11. – 1983.

1984 рік

11. Выбор оптимальных условий выращивания легированных органическими примесями кристаллов семейства триглицинсульфата / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Тезисы докладов II Всесоюзной конференции “Актуальные проблемы получения сегнето- и пьезоэлектрических материалов”. – М., 1984.

1985 рік

12. Монокристаллы для пироэлектрических приемных устройств / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт // Проспект ВДНХ СССР. – М., 1985.

13. Получение, структура и свойства монокристаллов LATGСх Сел. 1-х / Л. Н. Кравченко // Тезисы докладов III Всесоюзной конференции “Состояние и перспективы развития методов получения монокристаллов”. – Харьков, 1985.

14. Физико-химические закономерности выращивания кристаллов L-лизинидрохлорида дигидрата / Л. Н. Кравченко, И. Н. Крутько, В. П. Кравченко, Р. В. Визгерт // Тезисы докладов III Всесоюзной конференции “Состояние и перспективы развития методов получения монокристаллов”. – Харьков, 1985.

1986 рік

15. Влияние состава и строения органических соединений на их нелинейно-оптические и пироэлектрических свойства / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгер, М. П. Стародубцева, И. В. Севрюкова, В. П. Кунин // Тезисы докладов XV Украинской республиканской конференции по органической химии. – Ужгород, 1986.

1987 рік

16. Способ получения монокристаллов хлорид дигидратов. Авторское свидетельство 1316318 СССР / Л. Н. Кравченко, В. П. Кравченко, Р. В. Визгер, И. Н. Крутько // Бюллетень изобретений. – 1987. – № 21.

17. Фазовые равновесия и кинетика кристаллизации в системе Лизингидрохлорид-вода / Л. Н. Кравченко, В. П. Кравченко, Р. В. Визгер // Украинский химический журнал. – 1987. – Т. 53. – № 8. – С. 799-803.

18. Исследование адсорбционных пленок растворов на гранях кристаллов триглицинсульфата методом ПМР высокого разрешения / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгер, Т. И. Пехтерева, А. Ю. Червински // Украинский химический журнал. – Т. 53. – № 10. – 1987. – С. 1039-1042.

1988 рік

19. Органические монокристаллы для модуляции оптического излучения в ультрафиолетовом диапазоне / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгер, В. П. Кравченко // Тезисы докладов 12 Межвузовского семинара по органическим полупроводникам. – Горький, 1988.

20. Получение органических монокристаллов, легированных хром (+3) / Л. Н. Кравченко, Т. В. Зинченко, Е. В. Лотарь // Тезисы докладов 12 Межвузовского семинара по органическим полупроводникам. – Горький, 1988.

21. Физико-химические основы синтеза и свойства монокристаллов I- лизин $\text{HCl} \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ / Л. Н. Кравченко, В. П. Кравченко // Тезисы докладов III Всесоюзной конференции по физико-химическим основам технологии сегнетоэл. и родственных материалов. – Звенигород, 1988.

22. Пироэлектрические и сегнетоэлектрические свойства монокристаллов $\text{LaDTGxP}_1\text{-x}$ / Л. Н. Кравченко, В. В. Азаров, А. Б. Скоробагатов, С. М. Селин, Е. В. Щербина // Тезисы докладов III Всесоюзной конференции по физико-химическим основам технологии сегнетоэл. и родственных материалов. – Звенигород, 1988.

23. Получение и исследование монокристаллов ДТГС, легированных аланином и фосфат-ионами / Л. Н. Кравченко, В. В. Азаров, Р. В. Визгерт, С. М. Селин, Ф. С. Орленко, Е. В. Щербина // Тезисы докладов VII Всесоюзной конференции по росту кристаллов. – М., 1988.

24. Исследование влияния примеси на структуру фазовой границы кристалл-раствор / Л. Н. Кравченко // Тезисы докладов VII Всесоюзной конференции по росту кристаллов. – М., 1988.

1989 рік

25. Определение хрома в монокристаллах на основе твердых растворов триглицин-сульфат-фосфат, легированных L-аланином и хромом (+3) / Л. Н. Кравченко, Е. В. Лотарь, Е. Д. Кучкина // Сборник НИИТЭХим “Методы анализа и контроля качества продукции”. – М., 1989.

26. Получение органических монокристаллов, легированных хром (+3) / Л. Н. Кравченко, Т. В. Зинченко, Е. В. Лотарь // Органические. Полупроводниковые материалы. – Пермь, 1989.

27. Органические монокристаллы для модуляции оптического излучения в ультрафиолетовом диапазоне / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, В. П. Кравченко // Органические. Полупроводниковые материалы. – Пермь, 1989.

28. Исследование нормальных скоростей роста кристаллов ТГС, легированных аминокислотами / Л. Н. Кравченко // Сегнетоэлектрики и пьезоэлектрики. – Калинин, 1989.

29. Способ выращивания легированных монокристаллов триглициринсульфата. Авторское свидетельство 1494573 (СССР) / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгерт, В. Б. Самойлов, М. Д. Кладкевич // Бюллетень изобретений. – 1989. – № 26.

1990 рік

30. Получение и исследование свойств легированных монокристаллов ДТГС / Л. Н. Кравченко, А. А. Азаров, С. М. Селин, Ф. С. Орленко, Е. В. Щербина // Тезисы докладов Всесоюзной конференции “Реальная структура и свойства ацентричных кристаллов”. – М., 1990.

31. Получение и исследование свойств легированных монокристаллов ТГС и ДТГС / Л. Н. Кравченко, А. А. Азаров, С. М. Селин, Ф. С. Орленко, Е. В. Щербина // Труды Всесоюзной конференции “Реальная структура и свойства ацентричных кристаллов”. – Благовещенск, 1990.

1991 рік

32. Создание новых функциональных материалов / Л. Н. Кравченко, Р. В. Визгер, Т. В. Зинченко, Е. В. Лотарь, Н. В. Савченко // Тезисы докладов научно-технической конференции по заверш. НИР ДПИ. – Донецк, 1991.

1992 рік

33. Выбор условий воспроизводимого синтеза пироактивных монокристаллов твердых растворов LATUCxP_{1-x} и исследование их свойств / Л. Н. Кравченко, А. А. Азаров, Е. В. Щербина // Тезисы докладов 8 Всесоюзной конференции по росту кристаллов. – Харьков, 1992.

1993 рік

34. Экологические последствия антропогенного загрязнения атмосферы / Л. Н. Кравченко, Ю. Г. Полонская // Тезисы докладов III Республиканской научной студенческой конференции “Охрана окружающей природной среды и рациональное использование природных ресурсов”. – Донецк, 1993.

1995 рік

35. Осуществление экологического подхода к обучению в общеобразовательных учебных заведениях нового типа / Л. Н. Кравченко // Тезисы докладов Всеукраинской научно-практической конференции “Формирование и внедрение школьного компонента”. – Донецк, 1995.

36. Химия современных материалов. Учебная программа спецкурса / Л. Н. Кравченко // Сборник учебных программ дисциплин школьного компонента. – Донецк, 1995.

37. Основы экологии. Учебная программа курса по выбору / Л. Н. Кравченко // Сборник учебных программ дисциплин школьного компонента Донецк, 1995.

1996 рік

38. Экологизация образования – необходимое условие разрешения экологического кризиса / Л. Н. Кравченко // Доклад на региональной научной конференции “Творческое наследие В. И. Вернадского и современность”. – Донецк, 1996.

39. Екологічна освіта як основа екологічної безпеки / Л. М. Кравченко, В. П. Кравченко // Тези доповідей Республіканської науково-методичної конференції “Екологія і культура юнацтва”. – Хмельницький, 1996.

40. Экологическое воспитание – ключ к решению проблем экологического кризиса / Л. Н. Кравченко // Педагогічна скарбниця Донеччини. – 1996. – № 1.

41. Зміст сучасної освіти в контексті трансформації суспільства / Л. М. Кравченко // Вісник ДІЕГП. – Донецьк, 1997. – № 1.

1998 рік

42. Гуманитарные аспекты инженерного образования / Л. Н. Кравченко, В. П. Кравченко // Доклад на Межрегиональной научной конференции “Гуманистические ценности в современном инженерном образовании”. – Донецк, 1998.

1999 рік

43. Аналіз динаміки екологодемографічних процесів / Л. М. Кравченко, Д. В. Кравченко // Вісник ДІЕГП. – 1999. – Донецьк, 1999. – № 4.

44. Дослідження взаємозв'язків у системі навколишнього середовища – здоров'я населення-економічний розвиток / Л. М. Кравченко, О. В. Білобрицька // Збірник доповідей ІХ Всеукраїнської наукової конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 1999.

2000 рік

45. Основы педагогики. Учебное пособие / Л. М. Кравченко. – Донецкий институт экономики и хозяйственного права: Донецк, 2000. – 90 с.

2001 рік

46. Аналіз ефективності учбового процесу / Л. М. Кравченко, В. П. Кравченко // Фізика та астрономія в школі. – 2001. – № 1.

47. Екологічна освіта в контексті подальшого розвитку цивілізації / Л. М. Кравченко // Доповідь на міжнародній науковій конференції “Творческое наследие В. И. Вернадского и современность”. – Донецк, 2001.

48. Педагогика как инструментальная основа профессиональной деятельности преподавателя вуза / Л. М. Кравченко // Вестник ДЭХП. – Донецк, 2001. – № 2.

49. Екологічна освіта як складова стратегії виживання людства / Л. М. Кравченко // Збірник доповідей науково-практичної конференції “Охорона довкілля та екологічна безпека”. – Т. 2. – Донецьк, 2001.

2002 рік

50. Екологічний та демографічний фактори економічного розвитку / Л. М. Кравченко, Д. В. Кравченко // Збірник наукових праць ДонДАУ “Теоретичні і методологічні основи управління в сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища й екологічної освіти в Донбасі”. – Серія Державне управління 3. – Вип.16. – Донецьк, 2002.

2003 рік

51. Електромагнітне забруднення довкілля та безпека життєдіяльності / Л. М. Кравченко, І. С. Козубенко // Тези доповідей Міжнародної наукової конференції студентів та аспірантів “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2003.

52. Методические указания к самостоятельной работе по химии (для студентов нехимических специальностей) / Л. М. Кравченко. – Бердянск : БГПУ, 2003.

53. Методические указания и контрольные задания по химии (для студентов заочной формы обучения нехимических специальностей университета) / Л. Н. Кравченко – Бердянск : БГПУ, 2003.

2004 рік

54. Екологічна освіта як формуючий фактор якості життя / Л. М. Кравченко // Збірник наукових праць XII Міжнародної науковотехнічної конференції “Екологія и здоровье человека. Охрана водных и воздушных бассейнов. Утилизация отходов”. – Харьков, 2004.

55. Проблемы экологической безопасности экосистемы Азовского моря / Л. Н. Кравченко, А. А. Викторов // Збірник доповідей Міжнародної наукової конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2004.

56. Роль екологічної освіти в умовах екологічної кризи / Л. М. Кравченко // Збірка доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції “Здорове довкілля – здорова нація”. – Бердянськ, 2004.

2005 рік

57. Стійкі органічні забруднювачі у довкіллі / Л. М. Кравченко // Збірка доповідей Всеукраїнської науково-

практичної конференції “Здорове довкілля – здорова нація”. – Бердянськ, 2005. – С. 34-36.

58. Екологічна стан міста – курорту Бердянськ / Л. М. Кравченко, О. О. Маринич, Р. Козбан // Міжнародна наукова конференція “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2005. – С. 124–125.

59. Екологічна безпека містакурорту Бердянськ / Л. М. Кравченко // II Всеукраїнська науково-практична конференція “Здорове довкілля – здорова нація”. – Бердянськ, 2005.

2006 рік

60. Хімія : навч. посібн. для студентів педуніверситету / Л. М. Кравченко. – Бердянськ : БДПУ, 2006.

61. Збірник завдань до самостійної роботи з хімії : навчальний посібник для студентів педуніверситету / Л. М. Кравченко – Бердянськ : БДПУ, 2006.

62. Небезпеки, пов'язані зі стійкими органічними забруднювачами / Л. М. Кравченко, О. В. Прохода // Збірник доповідей V Міжнародної наукової конференції “Охорона навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2006.

63. Экологические факторы риска здоровью человека / Л. Н. Кравченко // Збірник доповідей V Міжнародної наукової конференції “Охорона навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2006.

64. Екологічні умови як формуючі фактори спадкоємної та адаптаційної обумовленості інтелекту / Л. М. Кравченко // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції “Здорове довкілля – здорова нація” – 2006.

65. О Новоспассовском месторождении ставролита и сохранении озонового слоя Земли / Л. Н. Кравченко, В. П. Кравченко // Збірник доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції “Еколого-економічні проблеми Північного Приазов'я”. – Бердянськ, 2006.

66. Какую воду пьют бердянцы / Л. Н. Кравченко // Азовський бульвар. – № 22-23 от 28.06.2006.

67. Украинские вузы на пути в европейское образовательное пространство / Л. Н. Кравченко // Бердянские ведомости. – № 26 от 31.03.2006.

68. Что угрожает нашему интеллекту / Л. Н. Кравченко // Бердянские ведомости. – № 58 от 21.09.2006.

69. Робоча навчальна програма з дисципліни “Хімія” для студентів фізико-математичного факультету / Л. Н. Кравченко. – Бердянськ, 2006.

70. Робоча навчальна програма з дисципліни “Хімія” для студентів факультету комп’ютерних технологій / Л. М. Кравченко. – Бердянськ, 2006.

71. Методичні рекомендації до вивчення курсу “Екологічні глобальні проблеми”: Методичні рекомендації / Л. М. Кравченко. – Бердянськ: БДПУ, 2006. – С. 1-23.

2007 рік

72. Зміст екологічної освіти як складова переходу до європейського освітнього простору / Л. М. Кравченко // Матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції “Еколого-економічні проблеми України, Азово-Чорноморського басейну: економіка, екологія, освіта”. – Бердянськ, 2007.

73. Аналіз впливу факторів довкілля на інтелект людини / Л. М. Кравченко, Б. О. Головатий // Збірник доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2007.

74. Посібник для самостійної роботи з загальної хімії / Л. М. Кравченко. – Бердянськ : БДПУ, 2007. – 124 с.

2008 рік

75. Робоча навчальна програма з дисципліни “Хімія” для студентів факультету технологій, інженерної та комп’ютерної графіки / Л. М. Кравченко. – Бердянськ, 2008.

2009 рік

76. Аналіз антропогенних електромагнітних випромінювань та їх вплив на організм людини / Л. М. Кравченко, О. С. Кот, Н. В. Кравченко // Збірник доповідей VIII Міжнародної наукової конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів”. – Донецьк, 2009.

2010 рік

77. Стратегії інженернопедагогічної освіти в контексті інтеграції в європейський простір / Л. М. Кравченко,

Н. В. Кравченко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки) – Бердянськ : БДПУ, 2010. – № 2. – С. 113-118.

78. Сучасні технології навчання майбутніх інженерів-педагогів / Л. М. Кравченко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія. Вип. 8 (174) –Донецьк : ДВНЗ “ДонНТУ”, 2010. – с. 88 – 94.

79. Оценка воздействия ветроэнергетики на окружающую среду города Бердянска / Л. М. Кравченко, П. О. Лопарев // Збірка доповідей XX Всеукраїнської наукової конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів” 13–15 квітня 2010 р. Донецьк, ДонНТУ – С. 76–77.

2011 рік

80. Педагогічні компетенції – основа ефективної професійної діяльності викладача вищої школи / Л. М. Кравченко, Н. В. Кравченко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Педагогіка, психологія і соціологія. Вип.9 (191). – Донецьк : ДВНЗ “ДонНТУ”, 2011. – С. 31–34.

81. Екологічна безпека і проблеми здоров'я студентів / Л. М. Кравченко, Н. В. Кравченко // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції “Акт. питання фіз. виховання, спорту та здоров'я студ. молоді” 15–17 червня 2011 р. Бердянськ, 2011. – С. 142–145.

82. Посібник для самостійної роботи з загальної хімії : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] (Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів нехімічних спеціальностей вищих навчальних закладів) / Л. М. Кравченко. – Донецьк : ЛАНДОН-XX1, 2011. – 128 с.

83. Збірник тестів з екології / Л. М. Кравченко. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – 127 с.

2012 рік

84. Фазовые равновесия и кинетика роста кристаллов триглицинсульфатафосфата, легированных L-аланином / Л. М. Кравченко, Н. В. Кравченко // Матеріали за 8-а міжнародна научна практична конференція “Найновите научи постиження”, 17-25 март 2012 г. – Т. 28. Биологии. Химия и химически технологии. София. “Бял ГРАД-БГ” ООД. – С. 100–103.

85. Стійкі органічні забруднювачі у довкіллі та екологічна безпека людини / Л. М. Кравченко, О. Ю. Гаценко // Збірка доповідей XXII Всеукраїнської наукової конференції “Охорона навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів” 17–19 квітня 2012 р. – Донецьк : ДонНТУ, 2012. – С. 31–32.

86. Економіка природокористування. Практичні вказівки до вивчення курсу / Л. М. Кравченко. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 43 с.

2013 рік

87. Оценка воздействия ветроэнергетических установок морского базирования на экосистему Бердянской косы / Л. Н. Кравченко, Н. В. Кравченко // Материалы IX международной научно-практической конференции “Современные научные достижения – 2013”, 27 января–05 февраля 2013 г. – Т. 62. Экология. Прага. Издательский Дом “Образование и наука”. – 2013 – с. 23–26.

88. Метрологічний контроль у фізичному вихованні : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Кравченко, С. Г. Кушнірюк. – Бердянськ : БДПУ, 2013. – 66 с.

89. Экологические факторы риска для здоровья человека / Л. М. Кравченко // Материалы IX международной научно-практической конференции “Новости передовой науки”, 17–25 мая 2013 г. – Т. 47. Экология. София. “Бял ГРАД-БГ” ООД – 2013. – С. 8–11.

90. Екологічна освіта як інструмент збереження розвитку людської цивілізації / Л. М. Кравченко, Д. В. Кравченко // Collections of Materials of the Intern. Scient. Conferens “Economics, Healthcare and Education in the Modern World”, October 3–8, 2013. Vol. 1. Opole, Poland – 2013 – P. 119–121.

2014 рік

91. Перспективи розвитку неформальної екологічної освіти в системі регіонального самоврядування / Л. М. Кравченко // Collections of Materials of the Intern. Scient. Conferens “Problems and prospects of territories’ socio-economic development”, April 29 – May 3, 2014. Opole, Poland – 2014. – P. 173–176.

92. Хімічні знання як складова формування світогляду людини / Л. М. Кравченко // Collections of Materials of the Intern. Scient. Conferens “Modern Problems of Management: Economics, Education, Health care and Pharmacy”, October 23–27, 2014. Opole, Poland – 2014. – P. 109–111.

2015 рік

93. Перспективы развития Бердянской косы как энергонезависимой и экологически благополучной курортной зоны / Л. Н. Кравченко // Collections of Materials of the Intern. Scient. Conferens “Problems and prospects of territories’ socio-economic development”, April 29 – May 3, 2015. Opole, Poland – 2015. – P. 69–71.

94. Здоров’я сучасної людини в контексті екологічної безпеки / Л.М. Кравченко // Collections of Materials of the 3rd Intern. Scient. Conferens “Modern Problems of Management: Economics, Education, Health care and Pharmacy”, November 19-21, 2015. Opole, Poland – 2015. – P. 83–86.

2016 рік

95. Курортно-рекреаційний потенціал Бердянська / Л. М. Кравченко, В. П. Кравченко // Collections of Materials of the Intern. Scient. Conferens “Problems and prospects of territories’ socio-economic development”, April 14 – 17, 2016. Opole, Poland – 2016. – P. 39–42.

2017 рік

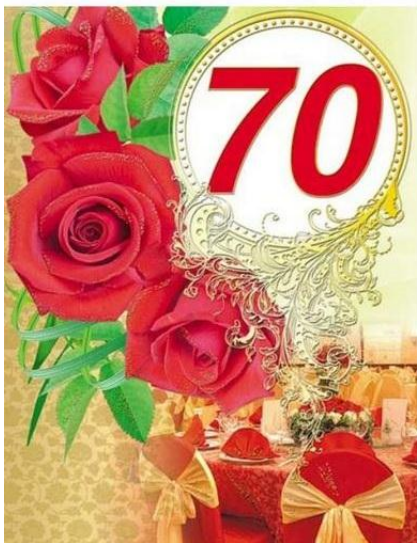
96. Причинно-наслідкові зв’язки чинників техногенно зміненого довкілля і здоров’я людини / Л. М. Кравченко // Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров’я студентської молоді : зб. наук. матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 100-річчя НАН України та 85-річчя Бердянського державного педагогічного університету (Бердянськ, 13-15 вересня 2017 р.) / [гол. ред. С. Г. Кушнірюк]. – Бердянськ : ФОП Ткачук О.В., 2017. – С. 149–152.

2018 рік

97. Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів природничих дисциплін // Збірник матеріалів 11 Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. “Наукові засади підготовки фахівців природничого, інженерно-педагогічного та технологічного напрямків” (26-31 березня 2018 р.). – Бердянськ : БДПУ, 2018. – С. 101–102.

**ЩИРО ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ
КРАВЧЕНКО ЛЮДМИЛУ МИКОЛАЇВНУ !**

Привітання від колег

***Світла, щира, усміхнена,
вельмишановна наша
Людмила Миколаївно!***

Від усього серця хочу привітати Вас з цією важливою ювілейною датою!

Бажаю в повному здоров'ї, з оптимізмом продовжувати свій шлях, пишатися прожитими роками й досягнутими успіхами, зреалізувати ще багато наукових задумів і сміливих пошуків. Нехай не полишає Вас творча наснага й наукове завзяття! Ви – професіонал з багаторічним досвідом наукової та викладацької роботи, і завдяки Вам наш факультет фізичного виховання й надалі росте й розвивається, але найголовніше – Ви мудра, добра, порядна жінка, яка не стоїть осторонь від проблем своїх колег, а намагається їм допомогти в різних складних ситуаціях.

Нехай Вас завжди супроводжують тільки мир і злагода, доброта, мудрість та удача. Многая літа!

*З повагою та найщирішими побажаннями
завідувач кафедри фізичного виховання
ВІТАЛІЙ ОСІПОВ*

Шановна Людмילו Миколаївно!

Щирісердечно вітаю Вас із ювілеєм!

Ви досягли чимало успіхів на науковій та педагогічній ниві! Ми знаємо Вас як талановиту особистість, ініціативного, прогресивного, професійного викладача, відданого справі, працьовитого та наполегливого науковця, який упевнено може пишатися своїм духовним та інтелектуальним потенціалом, успіхами та досягненнями.

Про це красномовно свідчать Ваші нагороди та відзнаки (бронзова медаль ВДНГ СРСР “За досягнуті успіхи в розвитку народного господарства СРСР” 1986 р., почесне звання і нагрудний знак “Винахідник СРСР” 1989 р., грамоти, Сертифікат Агенства США з охорони навколишнього середовища 2004 р., Сертифікати учасника Міжнародних наукових конференцій “Economics, Healthcare and Education in the Modern World”, Poland – 2013-16 тощо). Ваш професіоналізм, мудрість, енергійність, талант – це ті якості, які відмічають студенти та викладачі кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології.

Нехай у Вашому домі завжди панує добро, тепло, радість та благополуччя, оточують повага і ніжність. Нехай чоловік, дітки, онуки тішать Вас своїм здоров'ям та успіхами!

Бажаю Вам і Вашій родині міцного здоров'я, безмежної любові, невичерпної життєвої енергії та щастя!

*З повагою завідувач кафедри
основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології
Світлана Хатунцева*

Шановна Людмילו Миколаївно!

Від щирого серця вітаю Вас з ювілеєм! Нехай буде міцним здоров'я, успіхів в усіх починаннях, благополуччя, нехай спокій та добробут завжди живуть у Вашій домівці!

В п'ятдесят ти став сумнішим,
В шістдесят скоріш скромнішим,
В сімдесят завжди мудрішим,
А в сто років чарівнішим!
Нехай сонце в мирнім небі
Світить Вам у ці години,
І звичайно дуже треба
Щастя власної родини!

*З повагою
завідувач кафедри теорії та
методики фізичного виховання
Леонід Котенджи*

З днем народження!

**ДЕКАНАТІ
ФАКУЛЬТЕТУ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**Нехай душа у Вас ніколи не старіє,
На білій скатертині будуть хліб і сіль,
Своїм теплом Вас завжди сонце гріє,
Слова подяки линуть звідусіль.
В житті нехай все буде, що потрібно,
Без чого не складається життя,
Любов, здоров'я, щастя, дружба
Та вічна нестаріюча душа.**

З днем народження!

*Кафедра основ здоров'я, фізичної
реабілітації та екології*

*Розквітла ювілейна дата –
Тож прийміть від нас щирих побажань багато:
Достатку, добра, довголіття;
У кожній справі хай завжди щастить;
Вік щедрий, як калинове суцвіття,
В любові, щасті вік прожить!
Хай кожен день дарує радість
Хай сонце світить Вам завжди,
Роки ніколи Вас не старять,
І не приносять в дім біди.
Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, злагоди та дружби у родині,
Щоб вся біда у безвість відійшла,
А радість залишилася віднині!
Життя Вам – довгі-довгі роки,
Без сліз, без горя, без біди,
Хай буде радість в вашім домі
Сьогодні, завтра і завжди.*

***Кафедра теорії та методики
фізичного виховання***

Слово про вченого:

Кравченко

Людмила

Миколаївна

(до 70-річчя з дня народження)